

Saateks.

U l m

Tõrva Ühisgümnaasiumi õpilaskonna väljaanne.

Peatoimetaja L. Anton.

L. Puusepp, B. Ennukson, V. Riik, E. Madisson, L. Kivisäkk
Talitus: E. Tõnisson, U. Uustal, A. Madisson.

Tõrva 1933

Tõrva Ühisgümnaasiumi õpilaskonna kirjastus.

Saateks.

Uue ajakirja „Ulma“ tähtsamaid sihte on meie õpilaskonna koondamine ühiseks orgaaniliseks tervikuks, ning praeguste kitsaste eneseavaldamise võimaluste laiendamine kirjas. Meie seisukord, eriti viimase suhtes, jätab paljugi soovida, sest vähesed klassitundides nõutavad kirjatööd ei paku küllaldaselt võimalusi meie kirjandusliku palge mitmekulgseks arendamiseks. Juba oma võimete ja annete väljaarendamise mõtteski oleme sunnitud iseseisvalt sulepeast kinni haarama, rääkimata siis veel keele elastsusest, vormide värskusest ning isikupärasest stiilist, mida saavutame järjekindla harjutamise teel. Kuid ka palju ilusaid ja algupäraseid mõttevälgatusi, mis tihti sähvatavad läbi meie noorte ajude, ähvardavad kaduma minna ja teadmatuks ajaks vajuda sügavasse unustuse kuristikku, kui meie neid õigel ajal kinni ei püüa ja kui meil nende järele tarvidustki ei ole. Ometi on aga iga selline mõttekind nagu pärl, mida tuleb koguda, et saada sätendavat ja soojalt helkivat keed.

Arvestades kõiki neid argumente, võime nõuda oma ajakirjale täielist eluõigust. Tõsi küll, ta on vaevaliselt juurdunud üritus. Ei ole suur ta noorusjõud. Temas ei peitu leegitsevat tundelööma ega kobrutavat hingepalangu erootilist vahtu. Ta ei hõiska, ta ei sillerda, temas ei ole isegi kõrgeid ideaale püstitatud, mille poole maksaks püüda, mis meelitaks. Kuid ta tahab olla meie üldise arenemise ja edu tõusvaks teeks. Ta püüab saavutada neid sihte ja käia neil radadel, mis kord juba püstitatud. Sest meie ülesanne ei ole põhimõtete purustamine ja vanade vahetamine uutega, vaid süvenemine detailidesse ja mõtete viimistlemine. Et vältida pettumust ja etteheiteid, katsub „Ulm“ juba alguses hoiduda igasugu illusioonidest ja väärkujustlustest. Ta püüab oma väljendites olla otsekohene ja peegeldada vaid tõelist pilti ja täielist vaimu.

Muidugi ei taha see rühmitus olla võistlejaks teistele õpilaste omavahelistele koondistele, ega ka neile mingi-

sugust halvavat mõju avaldada. Palju enam: „Ulma“ veerudel leiavad avaldamist kõikide õpilaskoondiste erihuvilised ja erisisulised mõtteavaldused. Ta tahab olla teatud tsentriks, mille ümber koonduksid kõik meie kooli õpilased ja organisatsioonid, et üksteist tarviduse korral toetada ja oma tegevuses saavutada võimsamat rütmi.

Ajakirja hää käekäigu saavutamiseks asume ühiselt tööle ja aitame igaüks oma võimete ja jõukohaselt kaasa, et võiksime selge ja väärtusliku ülevaate anda oma koolist, oma ajast ja enestest. Tõstame kõrgele töölipu, sest tööga, ainult tööga võidame! Võidame vara, mille ülejäägist teostame ilu.

Ilusaim tulevik „Ulmale“!

L. Anton.

Meie laul.

*Me laulame nii, et kõmiseb maa,
raud raske vaob mullasse.*

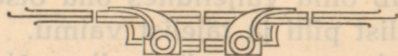
*Me laulame nii, et vastu ei saa
meil tormide maruhoog.*

*Me laul on sõnusse seotud viis,
mis laulis kord kodumaa;
me laul on uuesti kasvanud hiis,
mis kohiseb otsata.*

*Me laulus on lõõmavat tuld ja leeki,
suurt otsata igatsust;
me laulus on paisuvat tunnetelööki
ja mõõtmata sügavust.*

*Me laulame nii, et kõmiseb maa,
raud raske vaob mullasse;
me laulame nii, et hingesse jääb:
Töö, vabadus, mehemeel!*

L. Anton.

Deemonlikud mõtted ja taktika õpilaste elus.

Tuul raputab puudelt maha heledat kulda, punast purpuri ja sügise hallust. Kord olnud rohelusest on järele jäänud vaid üksikud tuhmid silmakesed kirevas lehtede kangas, mis ikka ja ikka enam tõntsimeks muutuvad. On saabunud uus valitseja, kes tõrjub ikka madalamale sära ketta hallis taevas, ega lase teda enam ligineda me peade kohale. Taeva piiril aga, mis oli kord õrn sinav siidriie, on sagedasteks külalisteks rulluvad pilvede pärlid, kord sünged ja mornid ning vahest ka hallikasvalged teeskievad süütud lambatalled, kes varjavad vaga mungamantli taga vana sarvikut, külma ja sünget sügisvihma, mis muudab haigeks ja väsinuks südame ja meele.

Haige ja väsinud süda ja meel on ka temal, kes istub vanglas, mis eraldatud puuseintega sinavast vabadusest, kurgede lehvitavaist tiivalöökidest ja halisevaist adjööhüüdeist. Muidugi peab see süda olema haige, sest ta on ju rebitud ära soovide ahelaga ümbritsetud inimhinge aardest, päikeseküllasest kodust, kuhu suunduvad mõtted, nagu seda teevad magnetnõelte otsad, mis pöörduvad alati põhja poole. Nad tahavad nagu näidata, et sääil udulooridesse peidetud soojärve ja kohisevate sinimetsade sügavuses on ta õige koht. Aga mitte siin kinnises toas, mitte midagi ütleva tumma laua ees, kus ainukesteks sõpradeks targad raamatud ja vihud, milledele peab alati andma vaid hääd toitu, sest vastasel korral nad täituvad punasest verest. Vangla aknad on küll trellideta ja avarad, kuid valgusel ei ole siin siiski mitte küllaldaselt ruumi, sest kodust lahkumise valu uttu on uppunud lõbus, naeratlev päike. Üksinduse armsoojad unistused hellast kodust ümbritsevad vangi, mille kütkeist vabastust ei tahaks otsida ta. Lõpetada aga tulevad suhted lindude kandlemängu, karjase huigete ja karjakoera vallatu haukumisega ja luua uued sõprussidemed sõpradega, kes viskavad hingest prahi kolikambrisse ja puistavad südamest suvel sinna kogunenud maantee tolmu ning harivad kaljust pinda viljakandvaks põllumaaks. Aga ta otsa ei ehi muremaanteed mitte sellepärast, et ta kodust on lahutatud, vaid et ta liituna peab selle bandiitide salgaga, mis püüab röövida ja purustada talle juba armsaks ja lahutamatuks saanud mõtted ja soovid, milledest vaid samamõtteliste südamesõpradele räägitakse. Tuleb kuulata neid igavaid, monotoonseid jutlusi, mis tulvil täis pilkavaid arve, seletusi kaugeist maist, näidendeid ajalooekraanilt ja üldse temasse mittepuutuvaid asju. Nende ees istuks ja nende arvamus kuulaks veel kuidagi ära, aga kõige hullem tükk on see, et järgmisel päeval peab kõigest kuulnud asjust veel õpetajaile rääkima. Ja need õpetajad on kord juba nii teadushimulised,

et kõike sinult teada tahavad saada, just nagu ei saaks nad ise kõike seda sama raamatuist lugeda. Kui sa aga nende teadushimu kuidagi rahuldada ei suuda, siis panevad nad sulle väikesesse raamatusse number „kahe“, mis tähendab vanemate vihaseid pilke, ähvardavaid noomitusi ja manitsusi. Noomituste arv väheneb siin numbrite suurenemisega ja suureneb nende vähenemisega. Ja see on see kõige suurem häda, mis valmistab õpilastele peavalu ja muret ning sunnib neid kasutama osa ajast õppimisele, mille teostamine on raskem kui kõik teised toimingud neile vähetuntud, keerulises ilmas. Alati pole õppimine ka piinamisvahend, vaid instinktiivne, õpilasele ülivastuvõetav. Selle tulemuseks on see, et peaaegu täitub särasest tarkusest, mis tegevust nõuab ja vanematele ja kasvatajatele silma puutudes nende pahameele karika üle ärte paneb voolama. See tarkus on küll keelatud, kuid keelatud vili on magus, nagu seda oli õun paradiisiaias, mis Eeva kiusatusse tõukas ja seega kogu inimsoo siia kurja maailma vaevlema paiskas.

Voodis lamab keegi haige- ja väsinud näoga, jalad püsti seinal ning lahendab ristsõna mõistatusi. Kõikjal, laua peal, laua all, põrandal lebavad räbalatena raamatud, sinised tindiplekid kaantel, lehed välja rebitud ja kondid pehmeks pekstud. Nähtavasti on nende ja sängislamaja vahel suur lööming olnud, sest seda näitab kõigi asjaosaliste närune välimus ja kaootiline seisukord. Selle löömingu põhjuseks oli see, et nende igavate tarkusallikate arvamisest ei olnud kokkukõlas sängislamaja ilmavaatega. Ta ei viitsi mitte kuidagi voodist üles tõusta ja vaesekestele põrandal abi anda, nagu ta ei viitsinud ka hommikul kooli minna. Kordagi ei heida ta pilke oma vihavaenlaste peale, tahtes nagu näidata, et tema ka ilma nendeta läbi saab ega alati nende pilli järele ei tantsi. On ju ka ükskõik, kus aega mööda saata, kas klassis unega võideldes koolile päevi teha, kui töö enese vastu südames tusk tuksub, või kodus „faulentsaga“ heideldes ajalehe joonealuseid lugeda. Teisel hommikul aga kirjutatakse teatevihikusse puudumise põhjuseks „faulentsa“ asemele influentsa, kas kogemata või nimelt, seda teab üksi Jumal taevas.

Väljas, vabas looduses sirutavad julgelt päid suur-sinise taeva laotuse poole noored puud, lilled ja põõsad, õppides soojalt päikeselt, kui hea ja tark on Kõigevägevam. Haljast orast eotab rukkinurm, kordkorralt kahvatumaks muutub kevadine haljas aed ja oma vaigulõhnaga balsameeritud siniseid juukseid lehvitab õhkude valitsejanna. Aga paksude seinte taga on klass tulvil täis pinke, kus istuvad ärevusest vabisevad olevused ja valitseb närveerimine ja hirm klassitöö kordamineku pärast. Jah, ega

see klassitöö polegi nii kerge asi, nagu ta mõnele võhikule näib. Kõige raskemaks pähkliks osutuvad muidugi ettevalmistused. Nimelt tuleb enne kõik „kogemata“ õppimata jäetud tükid läbi vaadata ja jumalat paluda, et õpetaja spikkereid kätte ei saaks, sest vastasel korral tekib mõnele vesi ahju. Spikkeri valmistamine on tavaliselt igapäevsel selge ja kes seda veel ei oska, see on siis juba tõepoolest totakas ning sellele õpetavad spetsialistid selle nõiakunsti pea selgeks. Peale selle tulevad kõik tarvilikud raamatud nii seada, et häda ajal neid hõlpsasti kätte võiks saada. Samuti peavad ka silmad ja kõrvad lahti olema, et õpetaja silm ei märkaks, kui kaasõpilased sind aitavad ja sulle väikese lehekese hädavajalikuga lauale panevad või jälle põrandat mööda sihtjaama toimetavad. Kõik oleks muidu väga häa, kui aga õpetajad sellega nõus oleksid. Oleks sarnased kahtlase maiguga sekeldused üksi klassitööde ajal, elaks ja oleks veel kuidagi ära. Aga peaaegu igapäev peab kõiksugu piinu läbi elama. Kui sind juhtub keegi küsima või tahvli juurde saatma, siis on hea, kui kaasõpilased ja armas taevast aitavad. Vahest võib siiski ka lihtsalt hästi „vedada“. Sugugi mitte naljaasi ei ole minna tahvli juurde, ajunatuke teadmistest tühi kui taevast tähtedest pilvisel ööl. Kui siis abiotsiva näoga klassi poole pöörata, aitavad kaaslased loomulikult su piinade tuliriita vähendada ja ütlevad ette, küll õige tasa ja liikumata näoga, aga siiski nii, et õpetaja kõrv selle enne ära kuulleb kui aidatav. Vahest ei tea ka aitaja ise, kuidas asi õieti on, või jälle tahab teist sisse vedada ning ta lolli saatuse üle naerda, ja ütleb hoopis valesti ette. Teine muidugi haarab kui uppuja igast ölekõrrest kinni ning kordab kõva häälega kuulnud sõnu. Kuulajad aga värisuvad siis naerukrampides ning upuvad naerupisaraisse. Kui sõbral aga asi halvasti lõpeb, siis valatakse küll krokodilli pisaraid, aga mis see kõik siis veel aitab. Ei pühi ju vesi ega veri otsalt elutormide jälgi ega hingest ilma piitsahoopide. Tehtud eksitust ei saa teha olematuks ning eba-pisarad ei aita kannatusigi kergendada.

Koolitöö juurest meelitavad õpilasi ära ka „klunkerid“ ning tahe hulkuda mööda poriseid tänavaid sügisõil ning saata aega, mis isegi lennates möödub, mööda asjatu lobisemisega. Ka kuningas Alkohol ei möödu õpilasist päris tühjade kätega, vaid ka tema võrgus sipleb mõni kala õpilasperest, sest tahetakse luua kunstlikult täismehe tuju või järgida sõprade kutsele.

Kõik need halvad nähted on elus siiski loomulikud, sest kõiki ahvatlevad juba koolipingilt elu mitmepalgelised puhangud ja keeruliste kiusatuste lodev luksus. Pahed saadavad inimest kogu eluaja ja kui saavutada nende üle võit, siis oleme saavutanud ka elu tuuma. Vähe neid, kes

vabanevad tõeliselt noist inimkonna häbiplekkidest. Kuid kui aga uskuda sõnu, siis võiks küll kõiki pidada ideaalseteks kujudeks. Aga et leida mõnd tõeliselt pahedeta surelikku, siis peaks otsija küll päikesevalgusele abiks võtma laterna. Absoluutset pühadust pole kunagi maa peal olnud, ei ole ega saa vist ka olema. Senikaua, kui püsib veel see kuri inimsugu. Inimesed peavad aga siiski õppima loobuma ja keelduma, sest vastasel korral tabavad neid pettumused, mis aitavad elutormidel ka tugevamaid tammi maha murda. Ei tohi heita meelt ka siis, kui ei saavutata võitu, olgugi, et kõik on kokku lõpuks vaid unenägu — elu — surm. Kõik kestab vaid lühikese aja. Kõik möödub — palavaimad pisarad ja hurm. L. K.

Õpilaste omavahelise suhtlemise kasvatuslik mõju.

Et kuuluda kultuurrahvaste hulka, peame olema haritud, omama kombeid, traditsioone. Kuid kõigi nende nõuete algallikaks on kasvatus. Kasvatus algab küll juba väga varakult, kuid varane kasvatus on vaid peamiselt kasvatus emalt ja isalt lapsele. Hiljem aga võivad ka teised juba mõju avaldada.

Iga, mil teised saavad olla kasvatajateks, on kooliaeg. Kuid koolikasvatusest üksi ei piisa, nagu ei jätku vanemategi kasvatusest. Kool annab küll kasvatusele sihtjooned ja ilme, kuid jätab andmata elu mõistmiseks nii tarviliku sügavuse ja laiuse. Seda saame peamiselt taotleda väljaspool perekonda ja kooli toimuva suhtlemisega. Seega kool on aeg, kus otse vajaline on õpilaste omavaheline suhtlemine, sest enesele täiesti märkamata mõjub see kasvatuslikult. Kui koolis arendatakse mitmesuguseid tundeid, nagu esteetilisi, usulisi, kõlblaid tundeid, ja tekivad mitmesugused harjumused, siis saavad need oma kindluse nimelt õpilaste omavahelise suhtlemise kaudu. Muidugi õpilased, kes tavaliselt veel nõrga iseloomuga, on vastuvõtlikud igasugustele mõjudele: häadele ja halbadele. On muidugi ka erandeid, kuid neid rohkem vanemate õpilaste seas. Mõjustamise puhul tugevamatel nooruritel võib tekkida soov end muuta — minnaksegi selle teostamisele, ja nii areneb enesekasvatus: tahte ja mõistuse võitlus tunnetega, kus võidavad tunded. See on õigemini tunnetega võitlus tunnete vastu.

Kuid suhtlemisel võidakse omastada ka pahesid. Vahel nõrgematel õpilastel võib ollagi tahe end mitte mõjutada lasta teatud ebameeldivusest, halvast, kuid alaline

suhtlemine mõjustab seda siiski ja nii omandatakse varsti samu inetuid, halbu omadusi. Nii näiteks võib tekkida kadedus, uhkus, jonn, toorus, viha, haavumine jne. Peame siiski meeles, et kooli ülesanne ongi säärase juhtude takistamine, ja usume, et ta seda teeb. Kuid vahest seesugune negatiivne mõju võib olla kasvatuslikult ka positiivne. Just siin võib areneda iseseisvus — arvustamine, seisukoha võtmine, mis üldse tähtis mõistuse arenemisele — esteetika, tähelepanu, viisakus, tahe, mõistus, fantaasia jne. Muidugi kõik need teadmised ja tundmised tekivad juba paariaastases lapses, kuid arenemine muutub intensiivseks umbes kooliaastates. Nii näiteks esteetiline elamus tekib lapses juba kaunis varakult, kuid väljaarenenuks võib seda lugeda alles täiskasvanus, kusjuures suurel määral avaldavad mõju ka teater, kirjandus ja kunst ning nendesse puutuv literatuur.

Üldse kooliiga on aeg, kus inimene on oma arenemise tähtsamal astmel: iseloomu, ilmavaate kujundamisel, ning väga tähtsat osa etendab ümbruskond — siinkohal kaasõpilased.

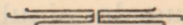
Halb nähe on ka harjumus. Inimene harjub teatud asjaga, tegevusega — see muutub talle mehaaniliseks; ja et sellest kord vabaneda, tuleb kulutada palju aega ja peab omama suurt järjekindlust. Kogu suhtumine elusse ja inimestesse võib olla vaid harjumus. Igatahes on väga hää, kui saab valvata halbu harjumusi. Seda saab teha väga hästi üksteise juures, mis on palju kergem alalisest enesekontrollist.

Lõpuks tuleb pöörata tähelepanu ka kõlbla isiksuse kujundamisele. Väga palju võivad siin mõjuda sõbrad, kirjandus, kino jne. Tihti püütakse noori neist kui „halvast mõjust“ eemale hoida, kuid sellega tehakse viga; see vaid ässitab noori — salaja ei jää midagi tegemata, millel halb mõju.

Koolis peaaegu iga noor on erinev teisest, ja nii võivad paljud mõjustada teisi. Umbes sarnaste iseloomudega noored lähenevad üksteisele ja neist tekivad sõbrad. Just sõpradel on väga suur kasvatuslik mõju üksteisesse. Siinjuures on veel tähtis, et tugevam pool omaks paremaid omadusi, kombeid, kuna ta neid niikuinii annab üle nõrgemale. Oleks muidugi väga kena, kui kõik noored omaksid tugeva iseloomu, oleksid iseseisvad, teistest sõltumatud, sest siis jääks ära nii mõnigi levinenud inetus.

Püüdkem seda!

R. Dambit.

Vihjeid tänapäeva õpilase ideoloogiasse.

Tänapäeva avalik arvamine kurdab igal ettetuleval juhul, et praegune noorsugu, ja nimelt õpilaskond, olevat liiaks ideedevaene, saamatu ja isegi ükskõikne nende kõrgete ülesannete suhtes, mida ta peaks taotlema. Vanema põlve tegelased ohkavad sagedasti taga vanu aegu ja ülistavad omaaegset noorsugu ja generatsiooni. Armastatakse võrdluseks tuua Noor-Eesti ja Vabariigi algaastate noorsugu, ülistada nende kõrgeid ideid, ennastsalgavat patriootilisust ja veel palju muudki. Lühidalt: tänapäeva õpilane-noorsoolane ei täitvat oma kõrgeid ideelisi ülesandeid. Ta on saanud riigi ja ühiskonna valulapseks, kellest ei võivat seniste kogemuste põhjal loota, et ta tulevikuski võiks edukalt ja vääriliselt esineda.

Tõesti võib leida silmatorkavaid erinevusi endise aja ja tänapäeva õpilase ideoloogias. Otsides selleks põhjusi, leiame, et tänapäeva õpilase ilmavaate ümbersündimise põhjustasid üldise ajavaimu ja olukorra teisenemised.

Tänapäev on kaine mõtlemisajajärk, mil ajavaim on laskunud reaalsele pinnale, sest elu on üleliiga raske oma raudse distsipliiniga, sihiselgusetusega ja määratu konkurentsiga olemasolu eest. Ei ole enam vaimustavaid ja paljutöötavaid hümne ega üleskutseid õpilastele, puuduvad ka ahvatlevad väljavaated tulevikule. Seepärast on tänapäeva õpilane sunnitud tõmbuma tõelusse ja oma tõekspidamised ja ideoloogia ühtitama ajavaimu reaalse käsitusega. Kuid kõige selle juures pole praegune õpilaskond, eriti elujõuline maanoorsugu, abita päänorutaja ega jõuetu elupõgenik. — Otse vastupidi: praegused raskused karastavad õpilase tõiindu ja võitlustahet ja viimistlevad ta igakülgselt arenemist.

Tänapäeva õpilase ideoloogia näitab tervenemise tendentsi, ja kõigepealt küll ellusuhtumise seisukohalt. Enamik tänapäeva õpilasist teavad juba, mis kohustused neid ellu astudes ootavad. Eriti maaõpilane ei raja tänapäev oma tulevikusihte enam kõikuvaille oletustele. Tema keskseks mõtteks ei ole enam mingi kirjanduslik karjäär ega boheemitsemine, kui tal ei ole selleks erilist andi. Enamik, kes ihkab kõrgemat haridust, valib harilikult juba ühe tee: kui pole vastavat tegevusala linnas, siirdutakse maale kodukohta või mujalegi ja ei häbeneta kehalist tööd. Kehaline töö on saanud suurele osale juba teatud mõttes nautinguks, rääkimata selle kasust ja vajadusest. Osaline armastuse puudumine füüsilise töö vastu, mida praegu liialt suurendatakse, pesitseb küll rohkem linnades. Kuid seda ei või miinuseks lugeda ainult tänapäeva õpilasele, vaid palju rohkem selle eelkäijaile, sest see on endiste aegade visa pärandus. Ka pole väärnähteks see, kui ta-

hetakse omandada kõrgemat haridust ja kui seda püütakse rakendada ülesehitavasse töösse, ükskõik missugune see ka ei oleks. Seega pole alust rääkida haritlaste üleküllusest. Pole hukkamõistetav ka puhtpraktiliste tööde ja teadmiste üha suurenev harrastamine, sest praegune aeg isegi vajab seda.

Seega on tänapäeva noorsugu õpilaskond teadlik isamaalane, mida ei väljendata kõlavate lööksõnadega ega näiliku üliagarusega. Tänapäeva õpilane armastab vaikut, sest ta on rohkem tegelikkudele töödele siirdunud. Ta ei ela enam ainult ideedele, seltsidele ja organisatsioonidele, mis tihti on eluvõõrad ja kus nende tegelemise lõpptulemuseks on ei-mitte-midagi. Tänapäeva õpilane ei tunne ja ei taha tunda liialdatud huvi lüüriliste ja literatuursete saavutuste vastu, sest mõttes on ainult olevik ja tulevik ja reaal-suunaline arenemine. Ta leiab õige olevat karastada oma keha ja vaimu spordiga ja tööga ja õppida rohkem seda, mis on praktilisem, elule lähidamal ja kasulikum.

Seega puudub igasugune alus tänapäeva õpilast maha-tegevvalt arvustada. Igal ajal on kordunud nähe, et vanemate arvates on noorsugu-õpilaskond just praegu iseäranis „käest ära“. Kuid mis peaksime siis ütleva, kui korduks praegu kas või näit Noor-Eesti-aegne nähe, kus kutsuti õpilasi ülesse ainult ideelisele võitlusele, millest isegi juhid viimaks pettusid, andes käsu koguni reaktsioonilisele teele asuda, suutmata endale leida ülesannet Eesti elus. Ei või salata, et noor-eestlased tervikuna on suutnud meile midagi pakkuda ja rahva arenemise kasuks märgatavalt suurt korda saata. Kuid Noor-Eesti ajal oli tarvilik vaimlise elu ja kultuuri reform, praegune aeg aga nõuab teotsemist hädavajalisemalt majanduselu küsimustega ja siia ringkonda kuuluvate teiste reaalsete nähetega. Seega lähevad noor-eestlaste ja tänapäeva õpilaskonna teed ja ülesanded teineteisest väga märgatavalt lahku, kusjuures kumbki ei saaks asendada teist temale määratud ülesande teostamisel. Seepärast tuleks tänapäeva õpilaskonna noor-eestitsemist mitte kohaseks pidada, kuna see praegusel ajal negatiivseid tulemusi võiks anda.

Tänapäeva õpilane aga, kellest oleneb tulevik ja järelkasv, püstitab oma ideoloogia seisukohalt oma eluideaali oma enese kätega ja oma aja nõudeile, kindlustades sellega kogu ühiskonnale ja meie riiklikule olemisele hea edenemise ja kindla tuleviku.

L. Einer.

Üksikute kultuurialade omavahelisi suhteid.

Ette kantud Filosoofilise-Ringi koosolekul 24. nov. 1933 a.

Meie teame, et teadvuse põhitingimuseks on hingeeluline ühtlus. Meie ei saa iial öelda, et siit lõpeb tunnetus ja algab tahtmus, või lõpeb tahtmus ja algab tundmus. Sama seadus on maksev ka kultuuri olemuse kohta. Meie ei või kunagi öelda kultuuri kohta, et siin on majanduselu — siin kunst, siin filosoofia, sest üks neist on alati olenev teisest ja ühe olemasolu eitades peame eitama ka teist.

Et saada kultuurist paremat ja selgemat ülevaadet, selleks peame teda jaotama teatava väärtusteskaala järele. Muidugi on sellel vaid teoreetiline — mitte kunagi aga praktiline tähtsus. Ta võimaldab meile astmelist käsitusviisi ja pakub võimalusi süvenemiseks.

Majandus.

Kõige madalama astme inimeste kultuurilises tegutsemisastmestikus võtab oma alla majanduselu. Selle all peame mõistma kõiki inimese materiaalsete vajaduste rahuldamiseks suunatud toimingud. Majanduselu on teataval määral kultuurile tooresaineks, aga mitte enam. Majanduselu on kaugel sellest, et olla üksikute kultuurielualvalduste väljendajaks. Öieti ei kuulu ta üldse kultuuri juurde, vaid loob ainult teatavad eeltingimused kultuuri arengule. Kõrgematele kultuurielu avaldustele — usule, kunstile ja filosoofiale on majanduselu mõju väga väike.

Kui teha väike ülevaade tähtsamaist vaimusuurusist ja üksikuist kultuurielu kandvatest vooludest, siis näeme selgelt, kui väike on olnud majanduse otsene mõju. — Homeroses lauludes peitub kreeka polükratismi säde. Euripides on nagu osa kreeka valgustusfilosoofiast. — Gooti ehituskunst on täiuslik keskaja usu avaldus. Bach on saksa protestantismi ekstrakt. Ibsen on kogu eetiliste ja sotsiaalsete probleemide käsiraamat möödunud saiandi lõpust. — Kuid kas võime öelda, et Homeroses ja Euripideses avaldub osaliseltki kreeka, või kas gooti stiilis keskaja ja Ibseni ning Bachi loomingus modernne majanduselu. On ju sagedasti esitatav argument, et Shakespeare'i ilma Inglismaa kaubanduse õitsenguta ei oleks olemas olnud (muidugi suurvaimuna). Kas võidakse aga siiski samase õigusega tõendada, et Inglise ilmakaubandus on tema draamide õhutajaks olnud. Või kas avaldub Nietzsche töödes — tema filosoofias ja proosas — saksa õitsev suur-tööndus. Ja kes tahab usust tõendada, et see ainult produtseerimissuhteist tingitud sotsiaalseid vahekordi avaldab . . .

Ühiskond.

Majanduselust tõuseb kõrgemale ühiskondlik elu, mis eelmisega küll ligidases ühenduses seisab, kuid siiski temaga enam identne ei ole. Vaade, et majanduselu ja ühiskondlik elu erinevad, on sagedasti maha tallatud, ja isegi nii terav ja kaugeleulatuv mõtleja, nagu Lorenz v. Stein, kaldub selle poole. Asi on aga palju keerulisem. Kahtlemata on küll üksikute seltskonnakihtide tekkimine sõltuv majanduselust ja nad on tekkinudki varanduste jaotamisest. Sel viisil läheb feodalism üle oma olulisemas osas põhiomandile; kodanikkude klassi võim kapitalioman-dile; vaimulikkude võim kirikuomandile jne. Ajaloolise arenemise kestel aga muutuvad omanduse vahekorrad, kuna seltskondlik struktuur jääb teatava moodsuni püsima. Seega võime näha, et seltskond on erinev oma põhiole-muselt majanduselust. Üldse on ühiskondliku elu seisukoht majanduselu suhtes privilegeeritum ja ta ei olene nii suu-rel määral ökonoomilistest põhjustest.

Riik.

Veel vähem kui ühiskonda võib riiki ja riigielu ma-janduseluga identifitseerida. Püütakse küll sagedasti tõen-dada, et riik on ainult teatud ökonoomiline nähtus, mis on kujunenud organisatsiooniks ja avaldanud oma põhi-mõtteid põhiseaduse, seaduseandluse ja valitsemissüsteemide kaudu. Siiski ei tohi unustada, et iga riik oma ole-muselt, ka kõige ebateadlikumal korral, ikkagi kõrge idee alusel seisab. Kui me eitaksime seda alust, siis jääksid seletamatuks ka kõik patriotismi nähtused, mis annavad riigile erilise ilme. Just siin tuleb nähtavale, et riik ei ole mõni tühine organisatsioon, vaid ta on teatav organism, kõrgem elusolevus, kellel on omad kindlad olemasolu ja eneseavalduse piirid.

Riigil on oma isiklik tahe, mis enam on kui lihtne mehaaniline üksikute isikute tahtmiste summa. Ta on müstereum, koletis, jumalus, metsloom - nii nagu seda keegi soovib. Mitte ainult vanal ajal, kus riik ja usk tea-tavasti ühtusid, ja keskajal, kus riik kirikule allus, vaid ka uuel ajal on usulised ja isamaalised tunded tihedasti seotud. Säärane tugev isamaatunne on aga ka viinud meid poliitilise ajaloo ülehindamisele. Veel XVIII sajandil oli ajalugu vaid valitsejate tegevuse kirjeldamine, ja alles inimiga tagasi ütles Treitschke: „Meie peame rah-vaste tegusid kirjeldama ja hindama, mitte aga riigi-meeste ja valitsejate oma, kes on praeguse ajaloo kange-lased.“ Väikestest intiimasjadest tehti suured poliitilise tähtsusega kõneained, ja peab ütlema, et ka kõige vaimu-kamad ajaloolased on sääraseid aineid käsitleanud, neid esile toonud ja probleemideks tõstnud. Need aga ei ole

kas üldse probleemid — või kui on, siis küll niivõrd minimaalse tähtsusega, et neid praegusel ajal üldse kõne alla ei võeta. Need on igavad kordamised sellest, et inimene kõige muu kõrval veel korrutab ikkagi animistlikke ja pedantlikke mõtteid.

Teadus, kunst, filosoofia, usk.

Vaimse elu funktsioonidest võtab alumise astme oma alla teadus, mille juurde kuuluvad ka igasugu leiutused nii tehnilises kui ka muus ilmas. Tehnika oma olemuses ei ole muud kui praktilistele eesmärkidele toetuv teadus. Teadus määrab igale ajale tema kindlad sihid ja eesmärgid ja annab ühtlasi ka kokkuvõtte kõigest sellest, mis teatava aja jooksul on saavutatud.

Üle teaduse aga tõstab end kunstide riik. Kui tahaksime ka kunstide seas järjekorda auastmete järele üles seada, olgugi et see on rumalus, siis võiksime neid ritta asetada nende materiaalsusest rippuvuse järjekorras. Säärase vaatluse läbi jõuaksime järgmisele reale: — arhitektuur, skulptuur, maalikunst, poeesia ja muusika. Ka seegi jaotus on enam-vähem koolmeisterlikku laadi, kuid me võime ometi öelda, et muusika kunsti kõige kõrgemad astmed oma alla võtab kui kõige sügavam, avaram ja haaravam väljendusvorm. Luuleliikide seast saavutab draama kõrgeima taseme.

Kuna kunst täiesti üheväärne on filosoofiaga, mis muud ei olegi kui algupärane filosoofia, siis on ta õieti ligidalt seotud inimese vaimuga. Kunst on, nagu Hegel seda on toonitanud, iga aja omapära ja iseteadvus, kuna Schopenhauer filosoofia kohta ütleb, et see on ajaloo peamine ja põhjanev osa. Filosoofia-ajalugu on see põhiline, mis ka teistesse ajalugudesse üle kõlab ja ühtlasi seal üldsuse arvamusele aluse paneb. Sealjuures on filosoofia üks tugevamaid ja mõistetavamaid kultuurseid jõude, olgugi et ta kaunis aeglaselt mõjule pääseb. Kahtlemata on filosoofia-ajalugu tükk üldise kultuuri-ajaloo südamest — osa tema tähtsamast organist.

Suurte võitjate ja kuningate tegevuse tagajärjed on tühised selle mõju kõrval, mida üksainus mõte võib esile tuua. Mõte hüppab avarusse, ajab enesest võsusid — laiub tõkestamatult. Ta on revolutsioon ja revolutsioonide tekitaja — ta on ka inimolevuse ainuke õige tunnus paljude teiste valede ja mitteoluliste kõrval.

Et kunstnikku ta tegevusel juhib peamiselt tundeline alatoon, siis toimib ta kiiremalt ja elavamalt kui ratsionaalne mõtleja. Mõtteteadlane avaldab kõike oma sise-kaalutluse tagajärjel, sellepärast on tema saavutused kaalukamad ja kestvamad kui kunstniku omad. Lessingi filosoofilised tülikirjad ja mõtteavaldused filosoofilisel alal

on veel tänapäev modernsed — tema draamad aga paksu tolmukorraga kaetud. Racine ja Molière'i figuurid mõjuvad meisse mehaaniliste nukukudena, mis end harva liigutavad ja sedagi ainult nõõrist tõmbamise järele. Aga vaba ja võimas Descartes'i filosoofia põhilause — või Pascali grandioosne ja põhjanev mõteteanatoomia omab veel tänapäevalgi oma läit värskust. Isegi kreeka traagikute teosed on oma aja üle elanud. Nad omavad praegugi teataval määral kunstilist väärtust, kuid on kaotanud oma elulisuse, kuna aga Platoni dialoogid võivad meile näida eila kirjutatuina.

Kogu inimkonna kultuurisaavutiste püramiidile paneb tipu usk. Kõik muu on massiivne allaehitis, mille kõrgustele usk oma aujärje on seadnud ja mis oma eesmärgiks on võtnud seda allehitist ikka kõrgemale ja täiusele juhtida. Temas täienevad kõlblus, kunst ja filosoofia. Fr. Th. Fischer ütleb, et usk on see möödupuu, mis aitab meie määrata inimese hingepuhtust ja -kõrgust.

Inimene.

Inimest võime vaadelda kui toimivat, mõtlevat ja kujutavat olevust. Vastavalt sellele jaguneb ka tema funktsioneerimine kolme rühma.

Inimene on toimiv rakingus (organisatsioon), mõtlev teaduses ja kujutav loomingus.

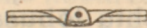
Kui meie tahaksime endile iga kultuuriharu üksikult ja selgelt esile tõsta, siis võime kogu selle pildi selgituseks võrrelda kultuuri inimorganismiga. Säärasel juhul avalduks riigielu skeletis; majanduselu moodustaks soontesüsteemi; seltskond närvisüsteemi; teadus annaks kontsid ümbritseva liha, kuid võiks mõnel juhul ka ülearust rasva tekitada; kunst mitmesugused meelteorganid; filosoofia ajud; kuna usk looks kõiki ühendava hinge.

* * *

Igal ajajärgul on oma kindel füsioloogia temale karakterilise ainelevahetuse, erilise vereringvoolu ja kindlaksmääratud pulsiga. Samuti on ka iga ajajärgu mõtteilm individuaalselt erinev, sääl on eriline optika, akustika ja eriline neuroostika, mis ainult temale kuuluvad ja teda iseloomustavad. Kuid üksikute kultuurialade suhted jäävad ikkagi samadeks ja aitavad üksikuid ajajärke liita ühiseks kultuurielu arengu perioodiks.

H. Tuul.

Friedell „Kulturgeschichte der Neuzeit“ järele.

Põhjalgel.

Põhjalgel, tuhmil kargel,
rändan läbi öö.

Otsin muiste kadund õnne,
millest rääkis isake.

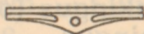
Rändan üksinda ja otsin —
tundmata on tee;
rändan läbi metsasalu,
tulen aasale.

„Kadund õnn, ehk siin sa asud,
peitud laial lagedal?

Jätnud siia on ehk keegi
sind, mu igatsuse aim?“

Õnn ei vasta. Asjata
rändan lagedal. —

Langeb tähti kõrgel taeval —
õnne siiski leidmata. L. Anton.

Kroonika.

Tõrva Ühisgümnaasiumi 16. aastapäev 15. nov. 1933. a.

Kooli 16. aastapäev algas IV kl. koorilauluga ja pastor Uustal'i vaimuliku kõnega. Aruandega kooli tegevusest esines hr. dir. Kand. Järgnesid tervitused.

*

Õhtul oli kooliruumes traditsiooniline pidu. Ettevalmistused pidu-õhtuks algasid juba varakuult. Iseäranis nõudis suurt vaeva ja hoolt muusikalise osa ettevalmistus, ent tehtud töö tagajärjed olid kõigiti väärilised. Ettekanded võeti vastu kestvate kiiduavaldustega. Õhtu huvitavam osa oli dramaatilise pildi ettekanne A. Kivi teosest „Seitse venda“. Otse teine õhk tekkis lavale, kui poisid pöörasid jagelema, harutlema ja raevutsema. Näha kohe, et see on poiste eriala!

Eeskavale järgneva tantsu ajal tundus koridor liiga kitsana. Siiski veedeti õhtu lõbusas meeleolus tantsupõrandal, kuni kella osuti lähenedes üheteistkümnenele saabus lõppvalss.

Hõimu-aktus.

Laupäeval, 21. okt. korraldati 4. tunnil hõimupäeva puhul aktus. Avasõna ütles hr. dir. Kand Päevakohase kõnega esines õp. F. Pettai. Aktust kaunistasid mitmesugused koorilaulud. Lõppsõnas kriipsutas alla hr. dir. hõimumärgi tähtsust ja liivlaste rahvuslikku ärkamist. Aktus lõppes hümniga.

Klassidevaheline huviõhtu.

Reede õhtul 27. okt oli IV kl. korraldusel kooli ruumes klassidevaheline huviõhtu. Ettekanded (deklamatsioonid, laulu- ja klaverisoolo) õnnestusid häst. Eriti tuleb välja tõsta neist H. Grafi laulusoolo. Ettekanded lõppenud algas seltskondlik osa.

Jäi vaid mälestusse kaunis ja meeleolurikas õhtu argipäevaste igavate koolipäevade seas.

Karskuse-aktus

korraldati laupäeval 4. nov. viimase tunni ajal. Refereeris õpil. L. Anton „Alkoholi kahjulikkusest“. Aktus lõppes ühise lauluga: „Eestimaa, mu isamaa!“

Kaitseliidu 15. aastapäeva aktus

peeti 11. nov. viimase tunni ajal. Aktuse avas hr. dir. Kand. Päevakohase kõnega esines ajaloo-õpet. prl. Kull. Rõne oli väga aktuaalne, asjalik ja huvitav, mida kuulati suure andumusega. Aktust kaunistas segakoor. Aktus lõppes hümniga.

Läti Vabariigi 15. aastapäeva aktus

peeti 18. nov. kahe viimase tunni ajal. Avasõnas hr. dir. Kand rääkis oma lapsepõlve mälestusi Lätist. Läti riigi tekkimisest rääkis ajaloo-õpet. prl. Kull ja Läti kirjandusest eestikeele-õpet. hr. Pettai. Vahepääl laulis segakoor Läti hümnid ja II kl. naiskoor kandis ette mõne Läti rahvalaulu. Dir. Kand'i lõppsõnadega ja riigihümniga lõppes aktus.

—be—

Kergejõustiku võistlused 18., 19. ja 20. sept. 1933.

18., 19. ja 20. sept. korraldas sporditoimkond kooli kergejõustiku võistlused. Tagajärjed olid järgmised: (sulgedes on märgitud endine koolirekord)

Meeste A kl.

100 m jooks — J. Vester 13,3 sek. (12,1 sek.); E. Tõnisson.

400 m jooks — L. Tuul 62,6 sek. (63,2 sek.); E. Tõnisson 63,4 sek.

1500 m jooks — J. Vester 5 min. 27,2 sek. (4 min. 52 sek.); E. Tõnisson 5 min. 29,6 sek.

Kettaheide — A. Bernhardt 37,00 m (36,15); E. Tõnisson 33,15 m.

Odaviske — E. Tõnisson 50,86 m (47,06); A. Bernhardt 37,38 m.

Kuulitõuge — A. Bernhardt 13,16 m. (13,11); E. Tõnisson 13,09 m.

Kõrgushüpe — E. Tõnisson 1,33 m (1,50 m); A. Bernhardt 1,33 m.

Kaugushüpe — E. Tõnisson 5,29 m (6,03 m); A. Bernhardt 5,16 m.

Meeste B kl.

60 m jooks — U. Uustal 7,7 sek. (8,1); J. Ragun 8,3 sek.

200 m jooks — U. Uustal 25,5 sek. (rekord puudub); H. Tuul 27,8 sek.

1000 m jooks — U. Uustal 3 min. 3 sek. (3 min. 13 sek.); L. Karuse 3 min. 4,2 sek.

Kõrgushüpe — U. Uustal 1,45 m (1,42); H. Tuul 1,40 m.

Kaugushüpe — U. Uustal 5,46 m (5,26); H. Tuul 5,29 m.

Kuulitõuge — A. Rits 10,90 m. (11,65); U. Uustal 10,39 m.

Kettaheide — A. Rits 28,80 m (33,73); G. Lemberg 26,40 m.

Odaviske — A. Rits 35,20 m (rekord puudub); A. Zingel 33,68 m.

Meeste C kl.

Kartulijooks — L. Abras 28,2 sek. (rekord puudub)

Kõrgushüpe — V. Siilak 1,25 m (1,28 m); H. Peedukson 1,20 m.

Kaugushüpe — R. Graf 4,45 m (4,63); L. Abras 4,31 m.

Pesapallivise — L. Abras 55,8 m (rekord puudub); A. Ruut 54,05 m.

Kuulitõuge — V. Ragun 8,53 m (8,86); H. Peedukson 8,39 m.

Naiste A kl.

100 m jooks — J. Ruut 15,1 sek. (rekord puudub); S. Ilisson 15,8 sek.

400 m jooks — J. Ruut 1 min. 15,2 sek. (1 min. 22,65 s); R. Uustal 1 min. 16,6 sek.

Kõrgushüpe — J. Ruut 1,20 m (1,17); H. Sepp 1,05 m.

Kaugushüpe — J. Ruut 4,25 m (4,28); H. Sepp 3,88 m.

Odaviske — L. Maasik 19,77 m (rekord puudub); R. Uustal 16,82 m.

Kuulitõuge — L. Maasik 7,21 m (6,73); J. Ruut 7,03 m.

Naiste B kl.

- 60 m jooks — E. Rits 9,6 sek. (rekord puudub); J. Põld 10,2 sek.
 400 m jooks — E. Rits 1 min. 21,4 sek. (rekord puudub);
 J. Põld 1 min. 26,2 sek.
 Kõrgushüpe — J. Põld 1,05 m (rekord puudub); E. Rits
 1,00 m.
 Kaugushüpe — J. Põld 3,99 m (rekord puudub); E. Rits
 3,85 m.
 Pesapallivise — J. Põld 34,21 m (rekord puudub); H. Jaak-
 son 30,27 m.
 Kuulitõuge — J. Põld 7,17 m (rekord puudub); H. Jaak-
 son 6,31 m.

* * *

Pärimuste loomiseks ja ajakirja edaspidise tegevuse hõlbustamiseks avaldame alljärgnevad põhimõtted ja juhtnõõrid:

Juhitud kirjanduslike huvide ja võimete arendamise, isetegevuse rakendamise ning vaimsete jõudude vallandamise põhimõtteist otsustati IV kl. poolt kokkukutsutud Tõrva Ühisgümnaasiumi õpilaskonna üldkoosolekul 6. okt. 1933. a. ellu kutsuda ja asutada Tõrva Ühisgümnaasiumi õpilasaajakiri „Ulm“.

Õpilasaajakirja „Ulma“ väljaandjaks on kogu Tõrva Ühisgümnaasiumi õpilaskond ja ajakirja sihiks on koondata kirjanus-kultuurilise loomevõimega õpilasi ning abiks olla neile vastava erialalise võime arendamisel ja kujundamisel sõnakunstilises sihis.

Õpilasaajakiri „Ulm“ pole perioodiline väljaanne, vaid ilmub võimaluse korral tegevusaasta kestel. Tegevusaasta algab 1. septembril ja lõpeb 15. mail.

Ajakirja juhtimist teostavad järgmised rühmitused:

1. Toimetuse.
2. Talituse.
3. Hooldaja.

Toimetuse ja talituse liikmed valitakse III, IV ja V kl. õpilaste hulgast üheks õppeaastaks, kusjuures iga klass valib toimetusse kaks (2) esindajat ja talitusse vastavalt ühe (1) esindaja. Iga klass valib oma esindajad eraldi. Vastavaid valimisi korraldab iga klass klassivanem. Toimetuse ja talituse tegevusse astudes võivad oma äranägemise järele koopteerida liikmeid kõigi klasside õpilaste hulgast. Koopteerimiseks on tarvilik vastavalt toimetuse või talituse üksmeelne otsus. Toimetuse ülesandeks on kaastöö hankimine, käsikirjade, kavandite ja muu ajakirja täitesisu valimine, parandamine, muretsemine, selle esitamine teadmiseks hooldajale, trükkimise puhul korrektoori lugemine, muu paljundamisviisi puhul ajakirja tehniliste puuduste kõrvaldamine.

Toimetuse valib enese hulgast esindaja, kes on ajakirja peatoimetajaks. Peatoimetaja juhivad toimetuse tööd.

Talituse ülesandeks on ajakirja trükkitoimetamine, muu paljundamisviisi puhul selle paljundamine, ajakirja köitmine — brosheerimine, levitamine, asjaajamine, majanduslik valitsemine ja aruannete esitamine.

Talitus valib enese hulgast juhataja ja kirjatoimetaja — laekuri. Talituse tööd juhivad juhataja.

Ajakirja igakordse kausta ja lehekülgede arvu määravad toimetuse ja talituse ühiselt.

Hooldajaks on õpetaja. Hooldaja-õpetaja valib toimetuse ja talituse ühiselt kooliõpetajate hulgast ja palub valitud kirjalikult ametit üheks õppeaastaks vastu võtta. Hooldaja-õpetaja võib kutsuda (võib ka kutsumata jätta) õpilaste hulgast kaks kaashooldajat.

Hooldaja-õpetaja esitab toimetusele ja talitusele kooli ametlikud seisukohad, muretseb ajakirja tegevuse heaolu ja võetud sihtide teostamise eest ning kontrollib talituse ja toimetuse tegevust sisuliselt ja vormiliselt.

Toimetuse ja talituse vastutavad ajakirja eest moraalil ja kooli distsipliinil seisukohalt.

Kõik valimised teostatakse õppetöö algul ühe nädala jooksul arvates õppetöö esimesest esmapäevast, millise aja jooksul valitud peatoimetaja esitab hooldajale-õpetajale toimetuse ja talituse liikmete nimestiku.

Ajakirja tegevusaasta kestel lahkunud liikmete asemele valitakse uued liikmed, talitades üldise korra järgi.

Iga tegevusaasta lõpetamisel kannab talituse juhataja aruande ette õpilaskonna üldkoosolekule vastuvõtmiseks ja vastuvõetult esitab selle hooldajale-õpetajale.

Ajakirjale võivad kaastööd saata kõik Tõrva Ühisgümnaasiumi õpilased kõigilt õppeainete, teaduse ja kunsti aladelt. Väljaspool õpilaskonda seisvate isikute kaastöö avaldamiseks on tarvilik toimetuse üksmeelne otsus.

Ajakiri „Ulm“ moodustab iseseisva rühmitise õpilaskoondiste hulgas.

Klasside esindajad: L. Anton,

H. Tuul,

O. Habicht,

J. Vister,

L. Tuul,

A. Ruut,

H. Tõnisson,

V. Madisson.

2-98-1731

